

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ - Чернівці, 2024

Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України
Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України
ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG)

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ – Чернівці
Видавництво «Друк Арт»
2024

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України
(протокол № 4 від 16 квітня 2024 р.).

Рецензенти: д. б. н., чл.-кор. НАН України **С. Л. Мосякін**, директор Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України; д. б. н. **В. О. Харченко**, директор Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; к. б. н. **М. Д. Бурлака**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, Masaryk University; **О. В. Васильюк**, к. б. н. **В. В. Кавурка**, к. б. н. **Ю. К. Куцоконь**, к. б. н. **О. Д. Некрасова**, д-р філос. **О. Ю. Марущак**, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; **О. І. Бронсков**, Національний природний парк «Тузлівські лимани»; к. б. н. **М. Ю. Русін**, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення; к. б. н. **М. О. Зикова**, к. б. н. **С. С. Садогурська**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні. – Київ ; Чернівці : Друк Арт, П66 2024. – 472 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 38)

ISBN 978-617-8129-70-5

У збірнику наведені відомості про знахідки у 2000-2024 роках рідкісних видів біоти України. У публікацію включені 98 статей за авторства 170 фахівців-біологів з різних наукових й освітніх установ України. Загалом подано інформацію про 4898 зустрічей тварин, 3985 знахідок рослин та 60 знахідок грибів і грибоподібних організмів, що охороняються в Україні на різних рівнях. Представлені у статтях зустрічі видів зафіксовані у природі понад як 420 колекторами або спостерігачами.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду.

УДК 591.9+502.7

Records of rare biodiversity of Ukraine. – Kyiv ; Chernivtsi : Druk Art, 2024. – 472 p. (Series: «Conservation Biology in Ukraine». Iss. 38)

На титульній сторінці обкладинки: офрис оводоносна (*Ophrys oestriifera*) (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/124445432>), околиці с. Тилове, АР Крим, тимчасово окуповані території.

На зворотному боці обкладинки: мінога українська (*Eudontomyzon mariae*), Харківська обл., тимчасово окуповані території (фото Г. Гончаров); сатурнія мала (*Saturnia pavonia*), околиці с. Масани, прикордонна зона у Київській обл. (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/101450815>); пелікан рожевий (*Pelecanus onocrotalus*), НПП «Тузлівські лимани», Одеська область (фото О. Бронсков).

Видано ГО «Українська природоохоронна група» за фінансової підтримки IFAW.

This publication has been produced in the framework of the Ukraine Rescue Project, which is financed by IFAW. The contents of this publication are the sole responsibility of the Ukrainian Nature Conservation Group and cannot be taken to reflect the views of IFAW in any way.

Ця публікація підготовлена в рамках проекту Ukraine Rescue, який фінансується IFAW. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю Української природоохоронної групи і не може вважатися таким, що відображає погляди IFAW.

Філатова Ольга Віталіївна¹

Маркова Тетяна Юріївна²

Філатов Михайло Олексійович³

¹ Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР, Харків

² ТОВ «Нертус Агро», Харків

³ Державний біотехнологічний університет, Харків

ЗНАХІДКИ РОСЛИН ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ЧЕРВОНИХ СПИСКІВ У КРЕМЕНЧУЦЬКОМУ РАЙОНІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Основу цього повідомлення становлять матеріали, зібрані під час досліджень фіторізноманіття Кременчуцького району Полтавської області протягом вегетаційних періодів 2022–2023 років. Район дослідження розташований у межах Придніпровської низовини, в лісостеповій зоні і представлений агроландшафтами, де по неугіддях збереглися фрагменти напівприродної рослинності.

Рельєф території – це хвиляста рівнина, порізана заплавами і руслами річок – притоків Дніпра. Природна рослинність зазнала суттєвих змін внаслідок господарської діяльності. По лівому берегу Дніпра на піщовій терасі зростають штучні насадження сосни звичайної, по заплавах річок – групування лучної та

лучно-болотної рослинності, степові схили підлягали залісненню, що призвело до деградації типової степової фітобіоти.

Колишні піщові кар'єри заростають тополями, вербами та сосною. У складі дендрофлори відмічена значна участь інтродукованих видів, що були висаджені з метою меліорації (маслинка вузьколиста, біла акація звичайна) або поширились природним шляхом (клен ясенелистий, шовковиця біла, в'яз низький, абрикос звичайний тощо).

Місцезростання рідкісних видів флори малочисельні і займають мізерні площі, що є підставою для їх охорони як резерватів насінневого матеріалу задля відновлення популяцій.

Вид	Місце знахідки	Координати у десятиковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
Інформація щодо видів флори, занесених до Червоної книги України					
<i>Stipa pennata</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, Ландшафтний заказник місцевого значення (ЛЗМЗ) «Гора Пивиха»	49.196709	33.124264	2023-05-21	Окремими куртинами та смугами по верхівкам схилів південно-західної експозиції
--	--	49.193436	33.124399	2023-05-21	--
--	Крюківський р-н, м. Кременчук, Полтавська обл., Маламівка, Девіська гора	49.005958	33.406191	2023-05-30	Поодинокі, вздовж дороги, на старих перелогах
--	--	49.006644	33.409074	2023-06-09	Куртина на узліссі штучного дубового лісу
<i>Stipa capillata</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.193576	33.124537	2023-07-01	Окремими куртинами на схилах південної та південно-західної експозиції
--	--	49.185811	33.133441	2023-07-01	--
--	Кременчуцький район, Полтавська область	48.990651	33.408995	2023-08-03	

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
<i>Anacamptis palustris</i> (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.165763	33.263251	2023-06-24	Поодинокі у пониззі вздовж очерету
Інформація щодо видів, занесених до Червоного списку флори Полтавської області					
<i>Aegilops cylindrica</i> Host	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.167940	33.240400	2022-07-15	Вузкою смугою вздовж дороги
<i>Anchusa gmelinii</i> Ledeb. ex Spreng.	Автозаводський р-н, м. Кременчук, Полтавська обл. ок. залізничної станції 256 км	49.104612	33.477315	2023-06-23	На суходільній луці окремими осередками
--/--	--/--	49.106617	33.481143	2023-07-12	--/--
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.153339	33.261579	2023-06-14	Поодинокі на узліссі соснового лісу вздовж залізниці
<i>Convallaria majalis</i> L.	--/--	49.159038	33.263940	2022-07-15	Окремими розрідженими куртинами у штучному сосновому лісі. Популяція малочисельна
<i>Dianthus squarrosus</i> M.Bieb.	Автозаводський р-н, м. Кременчук, Полтавська обл. ок. залізничної станції 256 км	49.102019	33.481822	2023-06-23	На оголених пісках спорадично
<i>Ephedra distachya</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.194567	33.126357	2023-07-12	Суцільні зарості на верхніх ділянках схилів південної експозиції. Популяція чисельна
--/--	--/--	49.194526	33.125755	2023-05-21	--/--
--/--	--/--	49.184544	33.137384	2022-08-12	--/--
--/--	--/--	49.198994	33.123050	2023-05-21	--/--
<i>Inula helenium</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.163220	33.246556	2022-08-03	Популяція чисельна. Вздовж заболочених ділянок на заплавах луках
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Пашенівка	49.195414	33.261854	2023-06-24	Популяція чисельна. Вздовж заболочених ділянок на заплавах луках
<i>Linum austriacum</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., с. Недогарки	49.180087	33.252680	2022-06-19	Поодинокі на перелогах в агроландшафті
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.194324	33.133134	2023-06-01	На степових схилах, популяція нечисленна
<i>Melica transsilvanica</i> Schur	--/--	49.193828	33.126035	2022-05-21	--/--
--/--	--/--	49.193711	33.124851	2023-07-01	--/--
--/--	Крюківський р-н, м. Кременчук, Полтавська обл., Маламівка, Дев'яка гора	49.005864	33.403556	2023-07-15	На степових схилах та старих перелогах, популяція нечисленна
<i>Monotropa hypopitys</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.154383	33.257852	2022-06-22	В лісових культурах сосни звичайної віком 20-30 років. Окремими куртинами, популяція чисельна

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
<i>Muscari neglectum</i> Guss. ex Ten.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.194130	33.126251	2023-05-04	Ділянка в улоговині між схилами – 3м на 2м.
--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.187240	33.136907	2024-03-02	Під пологом лісу, 8 куртин
<i>Scilla bifolia</i> L.	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, ЛЗМЗ «Гора Пивиха»	49.186726	33.133393	2024-03-02	На схилах в байрачній діброві, значна локальна популяція
<i>Secale sylvestre</i> Host	--	49.192831	33.126585	2022-06-19	Спорадично на піщаних ґрунтах вздовж доріг і узліссі соснового лісу
--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., с. Недогарки	49.166323	33.240048	2023-06-14	Спорадично на піщаних ґрунтах вздовж доріг
--	--	49.157890	33.254961	2022-07-18	Спорадично на піщаних ґрунтах на узліссі соснового лісу, вздовж залізниці

П66 **Поширення раритетного біорізноманіття в Україні.** – Київ ; Чернівці : Друк Арт, 2024. – 472 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 38)
ISBN 978-617-8129-70-5

У збірнику наведені відомості про знахідки у 2000-2024 роках рідкісних видів біоти України. У публікацію включені 98 статей за авторства 170 фахівців-біологів з різних наукових й освітніх установ України. Загалом подано інформацію про 4898 зустрічей тварин, 3985 знахідок рослин та 60 знахідок грибів і грибоподібних організмів, що охороняються в Україні на різних рівнях. Представлені у статтях зустрічі видів зафіксовані у природі понад як 420 колекторами або спостерігачами.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду

УДК 591.9+502.7

Наукове видання

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Редактори Людмила Звенигородська,

Ігор Скільський

Дизайн і верстка Надії Антонової

Підготовка до друку Андрія Добрянського

Підписано до друку 16.04.2024. Формат 70x100/16.

Папір офсетний. Гарнітура PFDinTextCond. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 39,98. Тираж 100 прим. Зам. 240573

Видавець ТОВ «Друк Арт»

58018 Чернівці, вул. Маловокзальна, 2Д, т. 585-432

Ліцензія про державну реєстрацію ДК № 2741 від 15.01.2007 р.

Виготовлювач ФОП Варвус В.В.